

БИТИКЛАРИМ

Сароймулкхонимга бағишлайман

БИРИНЧИ МАКТУБ

Бибим! Дуойи саломдир сўзимнинг боши. Сиз билан суҳбатлашмоқчиман — асрларни мактублар ила боғламоқчиман. Ҳузурингизга пиёда бормоқчиман. Бунинг учун бутун умрим етишига ишонмайман-у, лекин қалбимда нурафшон ҳислар бор. Уларга ишонгим келади.

Сўлимлашди тунги Самарқанд,
Чироқларнинг тиниқ ёғдуси.
Минорларнинг ўйлари баланд,
Юлдузларнинг келмас уйқуси.

Юзларингга урилар нафис
Ёзнинг салқин, хушбўй шамоли,
Ой шаҳардан узолмайди кўз,
Кўзларимда — юлдуз хаёли...

ИККИНЧИ МАКТУБ

Мен тунни яратдим туйғуларимда. Ой каби армонли, ой каби маънос улар. Бибим, бизнинг асримиз учқур. Ғизиллаб елаётган беҳисоб машиналар, метролар аро кечаётган кунларимда тушларимга карвонсаройларни, олис-олис саҳроларда туялар бўйнида янграган қўнғироқлар товушини, ҳорғин нигоҳларни эслайман.

Самарқанд — тун ардоғида,
Юлдузлар намоиши.
Қадим пойтахт қучоғида
Кезар шовқиннинг туши.

Самарқанднинг кўчалари
Қадим-қадим ва ўлмас.
Таралади кечалари
Минор, гумбазлардан сас.

Мисли қадам ташлайди
Олис йўлларнинг ёди.
Мушоира бошлайди
Регистон хаёлотини

...

УЧИНЧИ МАКТУБ

Йиллар биздан қанчалик узоқлаша борса, хотиралар шунчалик тиниқлашади. Қўлимга анчадан бери ўқилмаган бир китоб тушиб қолди. Ёлғизлик китоби — жавобсиз мактублар.

...Мен кўчаларни бир ўзим кезаман, сойларни бир ўзим кечаман, осмонга бир ўзим тикиламан ва товушсиз йиғламай туролмайман. Мени на япроқлар шивири, на сойлар куйи, на шаҳар шовқини, на қишлоқ сокинлиги овута олади — ёлғизман. Ёлғизлик туннинг тугашида туғилган тушдир. Нечундир мангуга йўқолган ненингдир орқасидан бўзлаб чопаётган ҳисларим бўғизимга тикилади, кўзларимда ёшг айланади. Бибим, нега энди инсон ғамсиз яшолмайди — ...

Келдим, қошигизга бошимни олиб,
Кетишга йўл тополмасман, бибижон.
Келдим, дардларимни ёшимга солиб,
Тинглашга дил тополмасман, бибижон.

Келдим, рангларимни қайта топай деб,
Боғ аро гул тополмассам, бибижон.
Келдим, ғам булоғин кўзин ёпай деб,
Меҳрибон қўл тополмасман, бибижон.

Келдим, келар йўлим тикон бўлса ҳам,
Сочимдан то товон қадар қонмикан...
Келдим, айтар сўзим армон бўлса ҳам,
Сўзим — кипригимда қалққан жонмикан...

Келдим, қадам етмас ғорлар қайдадир,
Мендай ишқ гадосин шу ғордан топинг.
Келдим, мени кутган зорлар қайдадир,
Юрагим қабрини ишқ ила ёпинг...

Келдим, бир келмоқ бор экан манглайда,
Яшамоқ — заҳматдан чарчаш билмадим.
Келдим, кетмоқ сўзи қотди танглайда,
Курашмай майдондан чиқиб билмадим.

Келдим, руҳингиздан руҳ олмоқ учун
Мозий хаёлига бойланайин деб.
Келдим, ўлимдан ҳам воз кечиб бу тун
Сиз билан эртакка айланайин деб.

ТҮРТИНЧИ МАКТУБ

Ҳаёт эса кимлар билан учраштирамайди, бибим. Шундоққина ёнгинангизда – мадрасангизга эндош кема каби қалқиб турган бозор Сизни ҳам ҳайратга солмайдими... Самарқанд осмони эса тиниқ. Унда баҳор кезмоқда. Сотувчи аёл, ўғли ёнида. Бола кўзларини мадрасангизнинг энг баланд жойига ин қўйиб, полапонларини тўйдираётган қалдирғочлардан, уларнинг қуёш нурида ярқираб кетаётган қанотларидан узолмайди...

Бодомнинг оқ гуллари енгил
Силкинади ёмғирда, елда.
Баҳор назми — дилбар ҳаёлим,
Юлдуз куйлар самовий тилда.
Туннинг бағри беҳад туйғули,
Ранглар қўшар ҳайратларимга.
Бир лаҳза бўлса-да, кенгайди олам,
Дилда жой қолмади ҳасратларимга...

БЕШИНЧИ МАКТУБ

Мен Сизни худди ёнимдагидай ҳис қиляпман. Гўё шу деворлар тилга киради-ю, келганингизни айтишади. Ҳайратларим туфайли ёлғизланмай яшаётган жаҳон харитасига энди иккаламиз тикила бошлаймиз. Наҳотки еримиз шунчалик кичик, дейсиз. Тўхтанг, Сизда ҳам шундай ҳис бўлганми: дунёнинг бир четида ёки шундоқ ёнгинангизда оловли жанглар туфайли бева бўлиб қолган аёлнинг, ўғлидан айрилган муштипар онанинг ҳам борлигини ногоҳон эслаганмисиз?!

Тўғри, замон — бу замон. Лекин инсон-чи... Мен ҳозир Сиз билан суҳбатлаётган шу ойдин тунларда номлари кичик ёки катта ҳарфлар билан ёзилган қайсидир ерларда тўкилаётган қонлар, бева аёллар, ғамгин оналар, отасиз гўдаклар суратини чизаяпман тассаввуримда, шууримда. Улар изтиробнинг рангларига ўхшайди...

Олис мозийларнинг қатидаги нур –
Дунёнинг сирлари мўлми, бибижон?
Ишқ майдони аро бўзлатса тақдир,
Дунёнинг киприги ҳўлми, бибижон!

Бибим, тушингизга кирганми дарё
Тўлдириб оққанда одам қоиини?
Қай рангда товланиб кетган бу дунё
Худо сақлаганда Темур жонини!...

Мен-ку, изтиробнинг ранглари билан
Қалбингизни анлаб етмоқ истардим.

Майлига, туш бўлсин, Сиз билан олис,
Жуда олисларга кетмоқ истадим.

Мадад беринг, бибим, йўллар энг бахтли
Йиллар қанотида армондан қайтсин.
Мадад беринг бибим, ишқнинг номидан
Руҳимда ёришган шеър тонгда отсин!

ОЛТИНЧИ МАКТУБ

«Ёнингдаман...» — шитирлади олтин япроқлар. «Ёнингдаман» — сочларим сабо тутқуни, «Ёнингдаман...» - шивирлайди юлдузларнинг шуълалари. Ойнинг нурларини ушлагандай лдим. Бибим, мозийнинг қаърига кирганим сари Сиз билан ажрашиб кетиш оғир туюлмоқда менга. Орамизда арларни асрларга улаётган тарих — маҳобатли кўприк ястаниб ётибди. Унга тикилганим сари шуурим ойдинлашмоқда. Сўзларим тетиклашмоқда. Бибим, боқийликда фонийликни, фонийликда боқийликни кўрдим. Ҳатто тушларимга аён берди бу...

Бир туш кўрдим, тушимда армонларим уйғонди,
Бир туш кўрдим, тушимда кўз ёшларим тўлғонди.
Бир туш кўрдим, тушимда ойнинг тоғлари чўқди,
Бир туш кўрдим, юлдузлар сири менга кўз тикди.
Бир туш кўрдим, тун эди, ёруғликка қўл чўздим,
Бир туш кўрдим, тушимда оёғим ердан уздим...
Бир туш кўрдим, унутдим ғам нима, оғриқ нима,
Бир туш кўрдим, ишқ кутдим ҳасратларимни кўма.
Бир туш кўрдим, учяпман, фаришталар-ла енгил,
Бир туш кўрдим, тобора юксалди бу нур — йўл.
Бир туш кўрдим, йўлимда шаффоф Зот бўлди пайдо,
Бир туш кўрдим, ҳайратим ичра бепоён дунё.
Бир туш кўрдим, тушимда ул Зот менга қайт, деди,
Бир туш кўрдим, дардингни ерга бориб айт, деди.
Бир туш кўрдим, ул Зотнинг нигоҳида тирилдим,
Бир туш кўрдим, оёғим яна ерга урилди...
Бир туш кўрдим, азобли туйғуларим сайланди,
Бир туш кўрдим, яшамоқ ҳикматларга бойланди.
Бир туш кўрдим, қанчалик залворли бўлмасин кўк,
Бир туш кўрдим, уйғонмоқ завқидан улуғ иш йўқ.

ЕТТИНЧИ МАКТУБ

Ўзимни ўзим уйғотган тонгда борлиқ куёш нурига чўмилаётган пайт бироз ёлғон, бироз ҳақ қўшилган кулгуларимга ўхшайди. Бу каби гўзаллик ҳам боқий эмаслигини кўриб, алам қилганидан ўзимни ўзим овутиш ҳам зериктиради, ҳамиятимга тегади. Тезроқ шамоллар булутларни ҳайдаб келиб, ёмғир ёғишини истаб қоламан. Бундай

дамлар уйқусизликдан қизарган кўзларимга ёш тўлган лаҳзаларга ўхшайди.

Дунё, мени йиғлатма, кўз ёшларим тугади,
Дунё, бағрим тиғлатма, бардошларим тугади.
Тошларга чарс урилиб, синиб кетган ёмғирман,
Шамолларда шовуллаб, сочилиб кетган сирман...

Сир бўлиб дунё кездим — дунё мени кезмади,
Нур бўлиб дунё сиздим — дунё мени сизмади.
Дур бўлиб дунё тиздим — дунё мени тизмади,
Шеър бўлиб дунё сездим — дунё мени сезмади...

САККИЗИНЧИ МАКТУБ

Кўзларимга ёш тўлдими, бибижон... Самовий орзулар қанотида ўзимни бахтиёр сездим. Кўзимга фақат юлдузлар, кимса қўли етмас сукунат, бўм-бўш ҳилқат кўринади. Юлдузларни санаб улгураман деган хаёлга ҳам бордим. Туйғуларим шу нурлар бағрига қўйилмоқда. Уларни ўзимдан, юлдузлардан бошқа ҳеч ким кўрмайди. Ҳаттоки шамолларнинг ҳам овози эшитилмайди. Мен... Мен қаердаман ўзи?! Наҳотки ўзим билан ўзим суҳбатлашмоқдаман!... Атроф эса тун, тун? Қайтаман, ерга қайтаман, бибим...

Осмон сукунати — тубсиз жароҳат.
Билмадим, менданми даво истайди...
Умрини узайтиб боради ҳайрат,
Юрагинг чексизлик билан бойийди,
Сени эса тинглаб-тингламас дунё.
Хур қизлар — киприкда, бу тунги шабнам,
Яшамоқдан яшнар қаримас хаёл
Осмон сукунати — уммон беором,
Энг енгил, энг оғир нафасдир висол.
Сени эса англаб-англамас дунё.

Рангли фаслларда кечиккан Бахтинг
Қувончлари қанча, ҳатто ғам қанча...
Ғамгин лаҳзалари улуғвор Вақтнинг
Қучоғига синган ёруғ дам қанча...
Ссенсиз ҳамон тўлиб-тўлмайди дунё...

Ҳаёт ҳар қадамда сабоқ беради,
Сўзи чўғ, изи ўқ шамолли тилда.
Юлдузлар туйғумдан гуллар теради,
Ойнинг нуридаги ватанинг — йўлда
Сени ҳамон билиб-билмайди дунё...

ТУҒҚИЗИНЧИ МАКТУБ

Кўчага чиқди Хаёл. Аввал ёмғир билан ювилаётган кўчаларга узоқ тикилди-да, олис-олислардаги ёмғир билан ювилаётган тупроқ кўчаларни эслади. Хаёлнинг нигоҳи соябон билан бекитилган юзларнинг, кўзларнинг хаёли билан учрашмоқчи бўлди. Ниятига етолмади. Троллейбуслар, автобуслар, трамвайлар, машиналар олиб кетди уларни... ундан йироқларга. Хаёл метрога етиб келди. Ўриндикда китобдан бош кўтармай ўтирган ёшлик олдида ҳассага суяниб турган кексаликни кўрди. У ҳам майдондаги тўлқинга қўшилди. Соатнинг, Вақтнинг ҳар бир зарби — ўтаётган ҳар бир он оқ сочларимга қўнаётган оқ сочларга ўхшади. Хаёл тун бўйи ўзи кўрган ва кўрмаган кўчаларда бўлди, нотаниш ва таниш чеҳралардан недир ахтарди. Топганидан кўра кўпроқ йўқотди. Ёмғирга айланиб сизни топдим, бибим... Топганимда эса...

Эриб битган қорларнинг ранги қаламда қолди.
Эрмаган зорларнинг тонги қаламда қолди,

Вақтнинг қўнғироқлари оҳанг қаламда қолди,
Бахт ила ғам баҳсида зўр жанг қаламда қолди.

Сочимда кумушланган оқ нур қаламда қолди,
Ажинларга ўйилган тақдир қаламда қолди.
Билмаганим-билганим кўп сир қаламда қолди,
Ёзиб-ёзолмаганим умр қаламда қолди.

Умримнинг нақд ярмиси ортда — қаламда қолди,
Қўлим етмас юлдузлар ёдда — қаламда қолди.
Руҳимда ватан дардлар — қаламда қолди,
Дардларим кипригида гардлар — қаламда қолди.

Бу дардларни ювгани ёмғир қаламда қолди,
Қаноти қайрилмас ел, шивир қаламда қолди.
Менга тириклик суви — ғурур қаламда қолди,
Мени соғиниб яшар сурур қаламда қолди.

ЎНИНЧИ МАКТУБ

Кимдир вокзални шаҳар кўзгуси деб атади. Бу гавжум дунёда кўпларни кутиб олдим, кузатдим. Шу вокзални, аэропортни, кўчаларни, совуқ ва иссиқ кунлар, тунларда менга қадрдон хонамни бир кунмас-бир кун ташлаб кетишим шарт. Бу ерларда қувончларим, изтиробларим қўшилиб ётибди. Улар кейин менсиз қандай яшайди...

Кечмишларим саҳифаси – унутилмас куй оқди,
Қайда ўкинч, қайда видо, қайда ўтли ўй оқди.

Сирларимни ёритгани йўлларимда ой оқди,
Хотиротнинг гувоҳидай ой чўмилган сой оқди.

Кўкда карвон – карвон булут кўзимдан сузиб ўтар,
Узун тунлар кипригинга юлдузлар тизиб ўтар.

Ҳаёлларим — қуёш нури, дунёни кезиб ўтар,
Ҳаёт ранги юрагимга тонгларни чизиб ўтар.

ЎН БИРИНЧИ МАКТУБ

Тўхтанг, қаёққа кетяпсиз, бибим? Йўлимизни бари бир менинг
йўларим босиб ётибди-ку. Сиз уларни босиб ўта оласизми?...

Ё тонг, ё тун, олисга ҳеч қачон қайтмас бўлиб,
Кетиб қоламан бир кун, топа олмайди ҳеч ким.
Шунда маъюс қабримга гуллари ғамгин кулиб,
Кўзлари ёшли келса, уни шод этар руҳим.

Гарчи жисмим ўлса-да, ўлмаслигим аниқдир,
Етти қават ерда ҳам куйлай оламан жим-жим.
Тонг чоғи ушлаб кўрсанг, туйғулар ҳам тиниқдир,
Мени излаганларни тонгда шод этар руҳим.

ЎН ИККИНЧИ МАКТУБ

Биз эртақлар тинглаб ўсамиз. Вақт эса бизни эртақчига
айлантириб қўяди.

Дардларимни бир қадар қоғозга тўккан бўлдим,
Жонимни сархуш бахтнинг йўлимга тиккан бўлдим.
Шу йўлдан келар жафо, қисматни уққан бўлдим,
Шукрим, юрагимни бенаво яратмадинг.

Турф дунё бўрони — бағрим курашларида,
Етти иқлим тоғлари — бағрим бардошларида.
Янги кун тафаккури — бағрим оташларида,
Шукрим, йўлларимни бешиё яратмадинг.

Ойгул Суюндиқова